

missi interesse notorii fornicarii. Intelligendū puto ceteris pibus. n. qui nō tenent de iure prochiāli ecclie interesse. & nō de curatis celebrantibus nec ius ad inter essendum habentibus & quoz ipi nō sunt prochiāli & hoc est in criminis de translationem quo ad celebrantem ut p talem cōfessionem ad penitentiam quertant. nā ad sacramētū & pceptū seu i. reuerentiam. Cum etiam hereticus scismaticus depositus & degradatus celebrantes si sint rite cōsecrati conficiant ppter caraderem indelibilem eis impōssum. Et notorius fornicator ille ē censendus qui p pnam cōfessionem aut euidentiam facti aut p iudiciōem iuris sit talis seu etiam qui mulierem suspectam de incontinecia aut filios eius publice circa se fouē comprobatur. &c.

De remedijs incontinecie sūt aliqua deo donāte speculanda.

EX quo morbum mortifex ostendimus. Equū videtur ut & antidotum quātum possumus afferamus & layci quidē cōiugati remediū suū habent scilicet sacramētū matrimonij qd non tam ī officium qz in remediū ē ab ecclia institutū. sed clerici eodem mo. bo laborantes hoc remedio uti nō possūt quia hoc remediū nō obuiaruerūt. sed sunt alia remedia multo salubriora qz bus vitam uti vellent efficaciter & fēdo curarentur. hez ipa remedia quādam videntē ingerere acerbicatem sicut pccio amara sed sana. nec mix qd iste morbus sit difficilioris curacōis & maioris ibestōis. **M**ā multiplicia habet fomenta scz a domestico hoste scz carne a diabolo ab alimentis corpis a pximo a sensibus exterioribz & interioribz que oīa inclinat carnem ad mōtineciam quia in exordio pagationis a libidine morbosa p fomitem peccati cōceptus est. vnd non solū apostoli antidotū sed etiam **G**alieni huic ē necessariū ex quo natura infecta est p maxie in causa & causat & augmentū sumit a rebo naturalibz & qualitatibus primis. **A**dde etiam qd aīa secum hostem domesticum pcat qui eum ī flāmat. **P**rimū ergo & principale remediū est oīo ppra & aliorum deuotoz ad dēu pōrecta in sacre hostie cōlatōe qd multos a tali morbo legitur in vitis patz & tollationibz patz curasse hoc remedio ī oībz temptationibz. primo ut expedit ut ait plato in tly. **I**n minimis inquit rebus diuinū presidiū implorari debet. **I**nuocandū inquit **I**stocci⁹ rex oīm pēm quo ptermisso nullum rite fundat exordiu & herat xps ad hoc petite & accipietis. **E**t alibi **Q**uēcūqz orantes ppetis credite. qā accipietis. **E**t quāto hec pestis piculiosior quia mortal & carni suauior apparet. tanto attentior debet esse & importunior pccio. nec oīa alia remedia sine illo efficiaciā non habent. **S**cđm est ex quo heu in mul-

fomenta lib. 5.

Remedia 1° 1820

2. Cēsa a vol. qz et speculanda

tis est consuetudo & habitus requisitus p̄ frequētem actum necesse est
ut iste habitus corrūpat̄ p̄ cessationem ab actu. quia eadem sunt prin-
cipia generatiōis & corruptionis & omnis res p̄ quascūq; cās gñatur
& p̄ easdem dissoluē. **Ex** regula iuris licet enī ḡsuetudo censeā quasi
altera natura. facilius tamen vincit cōsuetudo q̄ natura. **Oportz** igit̄
ḡsuetudinem p̄teritā p̄tra consuetudinem generare nec hoc credatur
impossibile dūmodo homo facit diligenciam ac deponit molliciem viri-
liter agens & in domo confidens dicente **Boetio**. Diligencia cuiuslibz
opis obtusitas pmollitur. **Et** ut hec contraria ḡsuetudo nō nimis im-
possibilis videat̄. **Alia** remedia & amīcula afferant̄. **Tercium** igit̄ est
ut hostis interficiat̄ in semine ne crescere p̄mittat̄. **Nullus** enī inconti-
nēcie actus est qui in īstanti ad exteriora procedit nisi prius p̄ īteriora
serpat p̄ delectationem & suggestionem quo p̄cepto mox hostis dum ad
huc debilis est ne viresumat capite trūcandus est scilicet resistendo
ad alia se conuertendo aut orando legendo scribendo aut manibz aliqd
laborando scz ocum tollendo. **Nam** dicit poeta. **O**cia si tollas p̄ ire cu-
pidinis art̄. **Cui** p̄cordat **Iero**. Semp̄ aliquid opis facto ut te dia-
bolus occupatum inueniat. **Nam** & ocū ānumeraēnter causas iodos
mitaz; & eorum peccatoz. **Ezech** xvi. **Quartū** remediū est fuga mul-
erum quo ad aspectum auditum tactū odoratum inuestiū & etiam mu-
nusculez quozūcūq; ab eis aut ad eas directoz plena est scriptura tā
doctoꝝ quā & phoꝝ de hoc remedio & nisi quis hoc remediū appo-
nerit gratis in alijs laborabit. **Dicit** n. **Iero**. absencia mulieris castitatis
collocat arma. **Testes** sunt **Dauid** **Salomon** **Samson** nec quia ḡsani-
guinee sūt. ideo non sunt timēde. quia dicit **Aug**. **Q**ue cum sorore mea
sunt sorores mee nō sunt significās visitātes sorores nec excidat a me-
morā q̄ **Amon** sorore suā; **thamar** deflorauit sic sepe exp̄cia decuit de
incestu ḡsanguineoz. **Et** filie **loth** imp̄gnate fuerunt p̄ patrem ipsoꝝ
Iero. aut ait. **N**on terant ostiolum tuū pedes muliez **Aug**. i eplā ad
circēsē archidiaconū grauē inimicū sortita ē castitas cui nō resistens
dum sed potius admissio ut dicit̄ equo ab eo longius fugiēduz. **Preuis**
sermo asper & rigidus cum huiusmodi habend⁹ est. nec minus ideo ca-
uēde sunt quia bone indolis & pie quersationis cōprobāē. **Quāto** nāq;
melioris fame tanto diū alliciūt quia sub aspectu pietatis se sup̄o-
fiscus impie libidinis. exptō crede frater expt⁹ loquor corā deo nō mē-
diēs cedros libani & gregum arietes sub hac peste cecidisse regi. **De** q̄
rum casu certe non nim⁹ suspectus erā q̄ de **Ieronimi** & **Ambrosij** im-
pudica turpitudine hec **Aug**. **M**ulier in scriptura igni scorpiōni leoni
serpenti & alijs nocius bestijs equipatur. **Et** sicut fuga muliez vtilis-
sima & necessaria ē cuiuslibet continere cupienti sic a corde & memoria &

3.
in rancie actus.

4.
fuga mulierum

a fantasia totaliter ē p spēm abiciēda vt nullus patiatur de ea. etiam
mētionē fieri. sicut in collationibus pīm pīs sancti volebant q etia
materie de mulieribus in biblia silencio pmerent ppter imperfectos audi
entes. 2c. **Quintū** remediū ē sobrius abus exclusis delicatis supfluis
et inflāmatiuis abis et potibz scilicet vino forti aut qui habent acutos
sapores aut qui sunt multi nutrimenti calidi et humidi s; qui declinant ad
frigiditatem et siccitatem scdm piliū medicorū quia isti nō multiplicāt
materiā spermaticā que si multiplicat auget incontinēciā vñd ieiunia
et abstinentie et vigilie sunt pmutua castitatis. Et dicit quidā. saphir?
et smaragdus reddūt hoīem castum et stinētem. ideo etiam fleubetomia
et exercicia forta balnea multa venationes lapidum pictiones ludorū
spēs cure et solitudines graues bellox exeracia studijs līarū vebes
menter opam dare scribere legere fortiter laborare exercitiū supiorū
mēbroz scz brachiorū et pectoraliū. p talia em; exercicia supfluitates
ī mēbris supioribz psumū. mēbris vero inferioribz admīstrari debent
vnguenta vel amplastra que declināt ad frigiditatem et siccitatem. vñd
diminutio materie spermaticę et frigiditas et siccitas ualēt ad castitatis
pseruationē. ideo dicit **Jerom?** Ama studia scripturarū et carnis vi
cia nō amabis. **San?** q nutrites infantū cum desistūt nutrire tūc ma
teria lactis in ipīs exiccat nec plus ptunc nutrire sufficiunt. Sic cessa
cio ab actu venerēorū exiccationē facit spmatis. ideo senes et pueri sūt
ad castitatem inclinati. in senibz exiccat. In pueris ad augmentum cor
poris attrahitur et psumit materia. vsus agm casti laudabilis. est absti
nere a vino et a frequēationē feminarū multum prodest ad castitatem.
Venter enim mero estuans scdm **Jerom?** facile spumat in libidinē. **Hi?**
n. sapiēs in ecclīastico. vinū et mulieres faciunt apostatate sapientes
Et Jerom. Sine vino friget venus. i. luxuria **Et** idēz itēz **Tēpta** mēta
clericorū sunt frequētes accessus mulierū. **Sextum** remediū est etiā na
turale scilicet q cum quis se sentit temptari mox ad aquā frigidam re
currat et vsq; ad collum stet in ea vsq; ad totius corpis infrigidatōē
at saltem mēbra genitalia in aqua frigida teneat. Eadem de causa quia
pstraria contrarijs curant ex quo ex calefactione causat tunc econtra
p infrigidationem curat. **Septimū** est corpis penalitas adhibita tempe
tationis. sicut sanctus benedict? fecisse legiē q tempe sue grandis
temptationis vestibz exutis se nudum in medio vepriū vrticarum et spi
narū iuoluit ita vt totus vulneratus exiret et sic voluptatem traxit
in dolorem. **Et** quia hoc paucorū ē ideo guilhelm? pisiens dicit de quo
dam epō qui in se et in alijs docebat fieri qddam instrumentum ferreū
guū sed miro modo pungit in cutis sine effusione sanguinis aut mutila
tione quo vt docuit insurgente temptatione que pena non durat et post

Sobrius

7. Pasaletay

pulchra iocunda delectabilia videntur non ex natura sed errore opinandi sunt existimata. In futuro autem vera firma et perpetua existere dubium non est. Decimum remedium est consideratio diuine pñcie qui iudex strictissimus omnium venturus est. Quis enim tam inops romis ut adulterium auderet admittere in pñcia sponsi mariti et iudicis vindictus loquere de hoc. Hoc etiam in fine de solatio. Magna inquit vobis indicata est si dissimulare non vultis necessitas probitatis cum ante oculos agatis iudicis cuncta cernitis. Sunt et alia pñcie remedia. scilicet aspera vestis durus lectus fuga omnis mollicie assumptio vilitatum. Et quicquid corpori et carni blandiri potest repudiare. sic enim caro domas per spiritum ut etiam quicquid contendit perire ductore suum nec puo labore opus est longo tempore infecta curare consuetudinem non ergo refugiat medicinam qui aspirat ad sanitatem. sed heu non omnes clerici regulas sibi prefixas obseruare. Dicit enim Iohannes Crisostomus. multi sunt sacerdotes et pauci sacerdotum multi nomine pauci opere videte ergo quomodo sedetis super cathedram. Quia cathedra non facit sacerdotem sed sacerdos cathedram. nec locus sanctificat hominem sed homo locum. Non omnis sacerdos sanctus sed omnis sanctus sacerdos. Et Jeronimus non est facile stare in loco Petri et Pauli. nec tenere cathedram regnandum cum christo quia non sanctorum filii sunt qui tenent loca sanctorum sed qui exercent opera eorum. Olim erant lignei calices et aurei sacerdotes modo res versa in contrarium non inficiamur sacerdotes in obsequiis ecclesiarum deputatos frequentare sacrosancta mysteria passionis christi in quotidianis celebrationibus missarum. Sed non ideo aliquod est gloriosum quod fit sed qualiter fit. vtnam multi tam solliciti essent in emendationibus morum sicut in frequentationibus missarum quam primum precedere deberet ut secundum dignum sequeretur. Quotidianarum celebrationem nullam cermine sequi emendationem sed hodie malus cras peior et frigidior. Cum tamen in naturalibus si aliquid superest nullum generare augmentum in puero non esset bonum signum. vnde est illud Augustini quoties die sumere eucharistiam nec laudo nec vitupo quia et male et bene fieri potest. Et quidem in facie hominum secularium videtur pretendere quamdam formam sanctitatis quotidiana celebratio sed longe aliter iudicat deus qui cordis inspector est. vnde seculares dicere possunt de sacerdotibus continue celebrantibus. Illud quod rex Cyrus dixit ad Danielelem eiusdem. xiiij. Monne tibi videtur bel deus viuens an non vides quanta comedat et bibat quotidie. scilicet celebrans. Sed Daniel. scilicet vir spiritualis potest respondere ar ridens. ne ezres. Rex iste enim intrinsecus luteus est et forinsecus ereus scilicet vicij plenius licet exterius splendet neque comedit aliquid neque bibit sed spiritualiter manducando verendum heu ne sicut dicit Bernhardus sacrosancta passionis insignia christi trahant in mercatum sed quod ideo frequenter a multis sumant ut inde non solum viuunt sed et voluptatibus et delicijs

10
lupis. in pñcie.

et. reu.

in uale. furo.

N.

vacent ut ideo euangelisent ut manducet non everso qd damnable
 esse nemo qui dubitat videntes sacramentis aut pdicationibz eo fine quo
 futo: vnt cozeo & pmdida lana & faber ferro qd certe expimur in mē
 tis qā resignato officio vna cū stipēdio mox cessat celebratio & fit sicut
 populus fit & sacerdos de quibz si quis scire desiderat qualis sit status
 aliquoz clericoz legat sermonē **Bernhardi** sup euangelio. Ecce nos
 reliquimus oīa &c. & ibi replet quozdā vicia clericoz auaricia; am
 bitonem voluptatem taceo de inocēda. Et quidem popul⁹ vulgaris
 veneratiōem impendit clericis ppter officiū hoc dignissimū & sacramē
 tum diuinissimū sed si attendas mores aliqz pestilētics merito patēat
 derisiōm vulgariū. **N**eo sicut recte pisces capit vnde nutriunt hoīes
 ipm vero se corrūpit sic & seculares pēpiūt grām deuotiōis ex cele
 brationibus sed forte aliqui sacerdotes adu celebrantes iram dei sibi ac
 cumulant & qd vni est cibus salutaris alteri existit venenū. vnde dicit
 deus p **Jeremiā** Quid est qd dilectus meus in domo mea facit scelera
 multa. **N**ūqd carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibz gtiata
 es **Jere. xi.** Que verba dei magis admiranda sunt & metuenda qz ex
 ponenda nec hec que dicta sunt de pueris reor quenda esse volo ad
 virtuosos quoz adhuc multa milia sibi deus reseruauit nec genua cu
 ruata sūt ante baal sicut tempe **Elie** pphete. vnde dicit **Bernhard⁹** si
 sanctus ē & mīme sibi pscius hoz pgratulamur ei doleatqz ipe nobiscū
 in pluribus paucos inueniri. nec enī reuelamus occulta dedecoris nec
 parietem fodimus ut abhomiatio maior appareat. Sed orandū est ut
 & qui boni sunt in bono pseuerent & amplius pficiāt. Si vero mali a
 malo resipiscāt dicentes hāc oratiōem beati **Gregorij** i quadā **Omelia**
 super illo euangelio designauit dñs deus qui nos pastores in populo
 vocari voluisti presta quesumus ut hoc qd humano ore dicamur i tuis
 oculis esse valeamus. Amen.

Capitulum. ix. de religiosis.

Post pdicta de clericoz ordīe **N**ūc stilus se reflectat ad sta
 tum religiosoz ut que digna veneratione & que rephensio
 ne merito sunt videamus & tam cōmediā tam tragediam
 eorum scripto depingamus. hī sunt filij pphaz circa iorda
 nis fluentia habitantes heremi & solitudis cultores deo & sibi soli vi
 uentes tumultus seculariū negocioz declinātes ut soli deo placere var
 lerent. hī tribus vinculis sanctis se colligauerunt scilicet obediēcia
 castitate & voluntaria paupate que si p aliquem eorum soluta fierent
 mox ad infernum ruerent si penitēcia cōdigna nō subsequerēt. **Q**uis